

BACCALAUREAT

Session de 1996

TURC LV1

Série L et ES/S

Durée de l'épreuve: 3 heures

ES et S, Coefficient: 3 - L, Coefficient: 4

HİÇ DURMADAN BÜYÜYEN BİR DEV

İstanbul'un coğrafi anatomisi:

Coğrafyacılar şehri, birçok tanım yanında, kısaca « insanların en çok değişime uğradıkları yeryüzü mekânı⁽¹⁾ » olarak da tanımlarlar. Şehri yeni bir ekosistem olarak düşünenler de vardır. Bunlara göre, şehir - çevreyle birlikte nüfus - yeryüzünde oldukça yeni bir ekosistemdir. Doğal mekânın insanlaşmış bir mekâna dönüşmesinde, kuşkusuz, insanın kültürel ve ekonomik ortamının tarihsel gelişimi başrolü oynamıştır. Ekonomik farklılıklar, fonksiyonlar geçmişte de, bugün de şehir mekânının oluşmasında ve özelliklerini kazanmasında [...] etkilidir.

Aslında insanlığın geçmişi şehirlerde yatmaktadır. Geçmiş kültürler günümüze kadar şehirlerde yer yer ayakta kalmaya çalışmakta, yeni yerler de kazılarla ortaya çıkarılmaktadır. [...] Ülke dünya ile ilişkide ise, dünyanın etkisi şehrsel yapı üzerinde ağırlığını gittikçe artan biçimde hissettirir. İstanbul bu genel akıma açık bir örnektir. Demokratikleşme ve ekonomik gelişme İstanbul'daki hızlı büyümede önemli etkiler yapmıştır. Tarihçilerden Öğrendiğimize göre Fatih Sultan Mehmet elli bin dolayında bir nüfusu barındıran şehri ülke içi ve dışından getirttiği halkla çoğaltmış, bunların şehir içinde ve çevresinde [...] yeni yerleşme alanları meydana gelmiştir.

[...] Türkiye genelinde en fazla şehir nüfusunu barındıran İstanbul'a 1950'lerden sonra ise geçmiştekiyle kıyaslanmayacak kadar yoğun bir göç başlamış, bunun sonucu olarak da şehir bugün yeniden çeşitli sorunları barındıran bir şehir haline gelmiştir. Gerçekten de, İstanbul'un ilk olarak nüfusu 1990 sayım sonuçlarına göre 7.3 milyondur. [...] Şehir özellikle 1950'den sonra gecekondulu tipi konut alanları ve sanayi fonksiyonunun hakim olduğu, nüfuslarını hemen tamamen İstanbul dışından gelenlerin oluşturduğu [...] yerleşmelerle büyümüştür. Şehrin mekânsal planlamasının toplumsal ve ekonomik yapıdan ayrı düşünülemeyeceği bilinmektedir. Burada Shakespeare'in [...] « Şehir nedir ki, esas olan insandır! » sözünü hatırlıyorum.

İstanbul'un nüfusunun hızla artmasında rol oynamış olan iç göçler şehrin bugünkü toplumsal ve kültürel yapısını ve mekânsal özelliklerini büyük çapta etkilemiştir.[...]

Aslında, İstanbul'daki gerek sosyoekonomik gerekse alansal değişim şehrin başkentsel fonksiyonlarını kaybetmesiyle başlamıştır. Osmanlı İmparatorluğu döneminde yüzyıllarca [...] bakanlıklar ve başka resmi binaları da kapsayan idari fonksiyon ortadan kalkıp Ankara'ya taşınmıştı. [...] Ancak daha da önemli değişiklik toplumsal yapıda görüldü : [...] İmparatorluğun eski memur ve paşaları kısa bir süre sonra muhteşem konaklarının⁽²⁾

giderlerini karşılayamaz oldular. İmparatorluk döneminde İstanbul'a ayak basamayan Anadolu insanı yavaş yavaş şehire gelerek bu konaklarda « bir aile bir odada » [...] yaşamaya başladılar (1924-1930). Böylece, şehrin en varlıklı kesiminin yaşamakta olduğu bu semtlerde sefalet yaşantısı gelişmeye başladı.

Günümüzde, İstanbul şehrinin karşımızda bulunan yayılış alanı ve şehrsel fonksiyonların [...] 1960'dan sonra başlayan ekonomik gelişme, sanayileşmenin hızla gelişmesinin bir sonucudur. İstanbul'un bugünkü şehrsel mekân yapısının oluşması ana çizgileriyle şu seyri izlemiştir : önce şehrin içinde tramvay ve otobüslerle kolaylıkla erişilebilen boş alanlarda yeni yerleşme üniteleri oluşurken, eski yerleşmelerin bulunduğu yerlerde bahçe içindeki tek katlı evlerin yerini apartmanlar almıştır.

[...] Gelişme şekli arasında en yaygın olanı, tarımla uğraşan köylerin arazilerinde gecekondular, sanayi ve diğer şehrsel faaliyetlerin birbirleriyle ilişkili olarak gelişmesidir. Gecekondular, dünyanın birçok yerinde olduğu gibi, plansız yerleşmenin ürünüdür. Bugün İstanbul nüfusunun %40 kadarının gecekonduda yaşadığı tahmin edilmektedir.

[...] Günümüzde İstanbul nüfusunun %60'ı İstanbul dışında doğanlar, diğer deyişle ülkenin başka yerlerinde doğanlardan oluşmuştur. Bir başka özellik de İstanbul dışında doğanların İstanbul'da oturdukları yerlerde bir arada yaşamakta oluşudur. [...] İstanbul, sanayi (ülke sanayinin %38'i) ve ticaret (ülke toplamının %55'i, vergi gelirlerinin %40'ı) fonksiyonlarındaki büyük yoğunlaşma sayesinde ülkenin ekonomik hayatını yönetmeye devam etmektedir.

1950 yılından beri şehir metropolitenleşme sürecine hızla girmiş bulunmaktadır. Yerleşme Asya yakasında 60, Avrupa yakasında 40-50 km uzunlukta yayılmış durumdadır. Ayrıca 20 km uzunluğundaki Boğaziçi'nin iki yakasında devamlı yeni gelişmeler meydana gelmektedir.

Erol TÜMERTEKİN, *İstanbul Dergisi'nden.*

(1) Mekân : 1. yer, bulunulan yer.
2. Ev, yurt

(2) Konak : Büyük ve gösterişli ev.

Travail à faire par le candidat

*Vous répondrez en suivant l'ordre des rubriques et des questions. Vous n'avez pas à recopier l'énoncé des questions. En revanche vous indiquerez **obligatoirement** avant chaque réponse le numéro de la question que vous traitez (exemple: I.1.)*

I. COMPREHENSION DU TEXTE

Partie commune aux trois séries (L, ES, S) : (5 points)

1. Coğrafyacılar göre metinde «şehir» nasıl tanımlanıyor? (1 point)
2. Bir şehrin oluşmasında ne gibi etkenler (faktörler) vardır? (2 points)
3. Aşağıdaki cümleleri metindekilerle karşılaştırıp doğru veya yanlış olduğunu belirtiniz (2 points)
 - a. Osmanlı döneminde bakanlıklar ve idari binalar İstanbul'daydı.
 - b. İstanbul ülkenin ekonomik ve sanayi başşehridir.
 - c. Şehirlerdeki gecekondulaşma mimari gelişmenin sonucudur.
 - ç. İstanbul'un ilk nüfus sayımı 1990 yılında yapılmıştır.
 - d. Şehir dünya ile iletişimde olduğu sürece gelişir.
 - e. Gecekonduların yayılması sanayi ile doğru orantılıdır.
 - f. İstanbul en çok gecekondulu barındıran şehirdir.
 - g. İstanbul'da yaşayan İstanbullular, İstanbul dışında doğanlardan daha kalabalıktır.

Séries ES, S uniquement:

4. Metinden çıkardığınız sonucu açıklayınız. (1 point)

II. EXPRESSION PERSONNELLE

Série L uniquement:

1. Aşağıdaki konulardan birini seçip görüşlerinizi belirtiniz. (5 points)
 - a. Köyden şehre göç konusunda ne düşünüyorsunuz?
 - b. Dünya metropollerinin geleceği konusundaki görüşleriniz nelerdir?
 - c. Shakespeare'in « Şehir nedir ki, esas olan insandır! » sözünden ne anlıyorsunuz?

Séries ES, S uniquement:

1. Aşağıdaki konulardan birini seçip görüşlerinizi belirtiniz. (5 points)
 - a. Köyden şehre göç konusunda ne düşünüyorsunuz?
 - b. Dünya metropollerinin geleceği konusundaki görüşleriniz nelerdir?
2. Shakespeare'in « Şehir nedir ki esas olan insandır! » sözünden ne anlıyorsunuz? (3 points)

III. COMPETENCE LINGUISTIQUE:

Série L uniquement:

1. «Geçmiştekiyle kıyaslanamayacak kadar yoğun bir göç» (19. satır) cümlesinin anlamını değiştirmeden tekrar kendi kelimeleriniz ile yazınız. (1 point)
2. Aşağıdaki sözcüklere eş anlamlı sözcükler bulunuz. (2 points)
 - a. Kuşkusuz
 - d. konut

b. yeryüzü	e. varlıklı
c. şehir	f. devamlı
ç.(50 bin) dolayında	g. büyük çapta

3. Metin içinde « ayak » sözcüğü geçen iki deyim bulup anlamlarını açıklayınız. (1 point)

Séries ES, S uniquement:

1. «Doğal mekânın insanlaşmış mekâna dönüşmesi» (4-5. satır) cümlesini açıklayınız. (1 point)

2. Aşağıdaki sözcüklere eş anlamlı sözcükler bulunuz. (2 points)

a. Kuşkusuz	d- konut
b- yeryüzü	e- varlıklı
c- şehir	f- devamlı
ç- (50 bin) dolayında	g- büyük çapta

3- Metnin son paragrafını Fransızcaya çeviriniz. (3 points)

IV. TRADUCTION

Série L uniquement:

1. « Günümüzde... » den (55. satırdan) « ... etmektedir » e (61. satıra) kadar olan paragrafı Fransızcaya çeviriniz. (6 points)